

[Axel B. Lange.]

trol med Prisudviklingen, er det naturligt, at man anstiller Betragtninger over, om Resultatet af denne Lovgivning har svaret til Forventningerne. Man maa deroverfor sige, at de Forbrugere, som har troet, at man gennem Priskontrol kunde undgaa enhver Stigning i Priserne, har lidt en Skuffelse; men man kan med Rette fremhæve, at Prisstigningen vilde være blevet betydelig større, hvis man havde haft en fuldstændig fri Prisudvikling. Paa den anden Side vil en meget stor Del af Landets erhvervsdrivende føle, at denne Lovgivning har virket ualmindelig haardt og uretfærdigt, ikke mindst naar Hensyn tages til, at mange af disse er meget haardt ramt paa anden Maade, af Vareknaphed, ja, i mange Tilfælde af Varemangel inden for de Omraader, hvor de paagældende har haft deres Eksistens. Hele Administrationen af Priskontrolordningen volder ogsaa de erhvervsdrivende megen Ulejlighed og megen Tidsspilde, som naturligvis er bekostelig, og den volder tillige i mange Tilfælde Ærgrelser. Jeg vil gerne slutte mig til de Udtalelser, som den ærede Ordfører for Venstre lige fremsatte med Hensyn til de anonyme Anmeldelser, gaaende ud paa, at disse kan volde stor Skade i Tilfælde, hvor de viser sig bagefter i Virkeligheden at have savnet ethvert Grundlag.

Ikke desto mindre erkender enhver forstandig Erhvervsmand, at en vis Kontrol med Prisudviklingen er nødvendig under de nuværende Forhold. Men man burde have Lov at regne med en hensynsfuld Administration, en Administration, der virkelig forstaar at skelne imellem tilsigtede Overtrædelser og Fejltagelser. Jeg har ganske vist set, at man har udtalt, at Priskontrollens Administration kun kender tilsigtede Overtrædelser, men dette kan ikke være rigtigt. Jeg mener naturligvis ikke, at man med Urette skal kunne skyde sig ind under, at det er en Fejltagelse, der har fundet Sted; men naar man kender det Bjerg af Bekendtgørelser, der efterhaanden er udstedt, og ved, at det i de fleste, i hvert Fald i mange Tilfælde er unge Medhjælpere i Virksomhederne, der skal overholde Bestemmelserne, er det dog klart, at der maa ske Fejltagelser.

Det er over for de handlende, som efter min Mening med Rette klager, anført, at man ved Undersøgelse af Skatteindtægterne ser, at disse dog har klaret sig bedre end f. Eks. de fastlønnede. Nu skal jeg paa ingen Maade bestride, at de fastlønnede, enten det nu er Arbejdere eller andre Lønmodtagere, og særlig de, der har en ringe Løn, har det særdeles vanskeligt for Tiden;

men paa den anden Side maa jeg fremhæve, at der er den afgørende Forskel, at de handlende af den Indtægt, de nu har, skal skaffe sig den Reserve, som skal sætte dem i Stand til at tage Tabene ved det Prisfald, som engang skal og maa komme, og det værste er, at man mange Steder synes at mangle Forstaaelse af Betydningen af dette Problem.

En af de mest fremtrædende og sikkert ogsaa en af de dygtigste Mænd inden for Priskontrollens Administration, Kontorchef Groes, har i et Foredrag, som har været udføreligt omtalt i Pressen, udtalt, at han ikke tog Faren for Tab ved Prisnedgangen saa højtideligt, for ved Krigens Afslutning vilde der ingen Varelagre være, og i øvrigt vilde man fra Statens Side være i Stand til at regulere Varetilgangen, saa at Tabene kunde undgaaes, ved at man fastholdt Priserne, til de gamle Beholdninger var udsolgt.

Denne Udtalelse af en særdeles fremtrædende Mand inden for Administrationen vidner om meget ringe Forstaaelse af, hvorledes det praktiske Liv former sig. Det vil naturligvis ikke være Krigens Afslutning, der fremkalder Prisfaldet; men paa Grund af den Varehunger, der vil være, og Mangelen paa Tonnage vil det rimeligvis gaa som efter den sidste Verdenskrigs Afslutning, at der ikke straks kommer noget Prisfald, men at tværtimod Prisstigningerne først saa rigtig vil sætte ind; og over for disse Prisstigninger, som skyldes Import af fremmede Varer, vil Priskontrollen være magtesløs. Prisfaldet kommer naturligvis først, naar der igen bliver for mange Varer, det vil sige naar Lagrene er blevet fyldt og vi paa Grund af den svigtende Købeevne ikke kan aftage disse Lagre. Derfor kan der ikke være nogen Tvivl om, at man paa et vist Tidspunkt, tidligere eller senere — det er det, der er den store Vanskelighed; hvis man vidste, paa hvilket Tidspunkt Prisstigninger og Prisfald vilde sætte ind, var det ingen Kunst at disponere i en Erhvervsvirksomhed —, men paa et Tidspunkt, som ingen i Forvejen kender, vil komme ud for et meget stort Prisfald, naturligvis større, hvis vi kommer højere op med Priserne end nu.

Den anden Indvending, Kontorchef Groes gjorde, var, at Staten vilde have Evne til at klare Situationen for de erhvervsdrivende ved at regulere Indførselen og derved kunde holde Priserne oppe. Det tror ingen forstandig Erhvervsmand paa. Under den forrige Verdenskrig blev det ogsaa lovet Erhvervslivet, at det skulde man nok klare; men naturligvis kan dette Spørgsmaal ikke klares. Naar Varepriserne gaar